

מתכונת

הבנה, הבעה ולשון

שאלון 14271

הוראות לנבחן

א. אין להעתיק העתקה גורפת מהטקסט.

ב. אין להשתמש בחומר חיצוני .

משך הבחינה : שעתיים

פרק ראשון –	הבנת הנקרא	–	60 נקודות
פרק שני-	סיכום בורר	-	25 נקודות
פרק שלישי –	לשון	–	<u>15 נקודות</u>
	סה"כ	–	100 נקודות

שם התלמיד/ה : _____

ציון : _____

הערות המורה : _____

בהצלחה !

הצעד הראשון להצלחה ... הוא להאמין בעצמך !

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

לחץ חברתי – כוח שמשפיע על חיינו

פסקה א לחץ חברתי הוא תופעה טבעית המתרחשת בכל קבוצה של אנשים. בני אדם רוצים להרגיש שייכות ולכן הם מתאימים את עצמם להתנהגות של אחרים. לעיתים ההתאמה יוצרת ביטחון ומחזקת קשרים חברתיים, אך לפעמים היא גורמת לאדם לוותר על דעותיו. כאשר אדם משנה את דרכו רק כדי להתקבל, הלחץ משפיע עליו גם בלי שישים לב לכך. הבנה של התופעה מאפשרת לבחור כיצד להתמודד עמה בצורה מודעת.

פסקה ב לחץ חברתי יכול להשפיע בצורה חיובית. כשרואים קבוצה שמתנדבת או משקיעה בלימודים, חבריה מושפעים ומצטרפים. כך מתפתחות אחריות, יוזמה והתנהגות מוסרית. לעיתים דוגמה חיובית אחת מספיקה כדי לעודד רבים אחרים. במקרים אלה הלחץ מעודד התקדמות ולא מכריח. זהו לחץ שמוביל לצמיחה.

פסקה ג עם זאת, לחץ חברתי יש צד מסוכן. בני נוער מספרים שנכנעו ללחץ כדי לא להרגיש שונים. פחד מדחיייה גורם להם לפעול בניגוד לערכיהם. יש צעירים שמוכנים להסתכן רק מפני שכולם עושים זאת. זהו מצב שבו הלחץ גובר על ההיגיון. מצבים כאלה מראים את הסכנה שבכניעה לקבוצה.

פסקה ד גיל ההתבגרות רגיש במיוחד ללחץ חברתי. הדימוי העצמי עדיין מתעצב והצורך בקבלה חזק. מתבגרים מושפעים מדעות החברים ולעיתים מתקשים לעמוד מולם. הרצון להיות "כמו כולם" משפיע על בחירות רבות. זוהי תקופה שבה הלחץ יכול לשנות דפוסי התנהגות.

פסקה ה למרות הקושי, יש דרכים להתמודד. הצבת גבולות מסייעת לשמור על עצמאות. בחירת חברים שתומכים בהחלטות אחראיות מקלה על ההתמודדות. שיחה עם מבוגרים משמעותיים מחזקת ביטחון עצמי וגם היכולת להתנגד ללחץ מפתחת חוסן.

פסקה ו למרות כוח הקבוצה, גם לפרט יש השפעה. אדם אחד שמסרב להשתתף במעשה שלילי יכול לגרום לאחרים לעצור. התנהגות עצמאית משדרת מסר ברור שלא כל פעולה קבוצתית נכונה. אדם כזה יכול לשנות אווירה חברתית ומחשבה עצמאית מגינה על האדם. התעקשות על עמדה אישית מפתחת מסוגלות פנימית. עמידה מול לחץ מחזקת ביטחון ומעודדת בחירה מודעת. אחרים רואים את ההתנהלות ומקבלים אומץ לחשוב בעצמם. התנהגות כזו יוצרת דוגמה שמעצבת נורמות חברתיות חדשות.

פסקה ז לסיכום, לחץ חברתי הוא כוח דו-כיווני. הוא יכול לעודד התנהגות חיובית אך גם לגרום לויתור על ערכים. האחריות היא לזהות את סוג הלחץ ולבחור כיצד להגיב. כך ניתן לקבל החלטה נכונה גם תחת לחץ. אדם שמכיר את ההשפעה החברתית פועל בצורה מודעת יותר ומגן על

הבחירות שלו. המודעות הזו מחזקת עצמאות ומאפשרת לשמור על יציבות גם בסביבה לוחצת. שליטה במידע מצמצמת פגיעות להשפעה חיצונית. בחירה מודעת מונעת חיקוי אוטומטי של ההתנהגות הקבוצתית. מי שמזהה לחץ בזמן מסוגל לקבוע גבולות ולשמור על עמדתו.

הטקסט נוצר בעזרת בינה מלאכותית ועובד ע"י נאדרה חטיב

השאלות

ענו על כל השאלות 1-8 (מספר הנקודות לכל שאלה רשום בסופה)

1. על פי פסקה א, מהו יתרון של התאמה לקבוצה? הקיפו את התשובה הנכונה.

(6 נקודות)

- התאמה לקבוצה מחזקת תחושת שייכות וביטחון חברתי בסיסי.
- התאמה לקבוצה יוצרת הבנה חברתית והזדמנויות תקשורתיות.
- התאמה לקבוצה מחלישה מעורבות אישית ופוגעת בהבעה חופשית.
- התאמה לקבוצה פוגעת בערכים אישיים ומגבילה עצמאות בסיסית.

2. על פי פסקה ג, מהו חסרון של לחץ חברתי? הקיפו את התשובה הנכונה.

(7 נקודות)

- לחץ חברתי מעודד התנהגות אחראית ומעלה מודעות אישית.
- לחץ חברתי מוביל לפעולות מסוכנות בניגוד לערכים אישיים.
- לחץ חברתי מחזק ביטחון עצמי ומפחית תחושת איום.
- לחץ חברתי יוצר הסתמכות מיותרת ופוגע בבחירה עצמאית.

3. על פי פסקה ב, כתבו שני יתרונות ושני חסרונות של לחץ חברתי. (8 נקודות)

יתרונות :

חסרונות :

4. על פי פסקה ד, הסבירו מדוע מתבגרים רגישים במיוחד לחץ חברתי? (8 נקודות)

5. על פי פסקה ה, כתבו שתי דרכים להתמודדות עם לחץ חברתי שלילי והביעו את דעתכם האישית עליהן? (8 נקודות)

6. "גם לפרט יש השפעה" הסבירו מה הכוונה של משפט זה על פי פסקה ו? נמקו את תשובתכם. (8 נקודות)

7. הטקסט עוסק ביחסים בין האדם לקבוצה ובאופן שבו לחץ חברתי משפיע על בחירותיו.

העתיקו את **מספר הפסקה** בלבד (6 נקודות)

א. באיזו פסקה עוסק הטקסט בצרכים החברתיים של האדם ובחשיבות תחושת השייכות?

ב. באיזו פסקה עוסק הטקסט ביכולות ההתמודדות של האדם עם לחץ חברתי ובהצבת

גבולות? _____

ג. באיזו פסקה דן הכותב ביכולתו של יחיד לסטות מהתנהגות הרוב ולחולל שינוי בדפוס

הפעולה החברתיים של סביבתו? _____

8. לפניכם קטע קצר, ובו מידע שאינו במאמר. קראו אותו, וענו על השאלה שאחריו (9 נקודות)

בני נוער רבים מרגישים שהם צריכים לשנות את בחירתם כדי להתקבל בקבוצה. הרצון להשתייך גורם להם לוותר על עמדותיהם גם כשהן חשובות להם.

א. כתבו במילים שלכם, מהו הקושי המרכזי המתואר בקטע?

ב. מדוע בני נוער משנים את בחירתם לפי הקטע?

ג. השלימו לפי הקטע, הרצון להשתלב בקבוצה גורם לבני נוער לעיתים _____,

גם כאשר _____

פרק שני – סיכום בורר (25 נקודות)

ענו על שאלה 9

סיכום בורר (כותרת 7 נקודות, סיכום 18 נקודות)

לפניכם קטע. קראו אותו, וענו על מטלת הכתיבה שאחריו.

הלחץ להיראות כמו כולם

בעידן הרשתות החברתיות בני נוער נחשפים לתוכן רב המופץ במהירות, חלק מהתכנים מעודדים מעורבות חברתית ותמיכה הדדית, אך אחרים יוצרים לחץ לעמוד בציפיות לא מציאותיות. השוואות מתמידות ותלות בתגובות גורמות לירידה בביטחון העצמי, כי התרבות הדיגיטלית יוצרת צורך "להיראות כמו כולם", משום כך, חשוב להבין את ההשפעה ולפעול בזהירות, בנוסף לכך, בני נוער מושפעים מאנשים זרים ברשת יותר מאנשים הקרובים אליהם, תוכן ערוך ומסונן יוצר עבורם מציאות מדומה שאינה משקפת את החיים האמתיים, חלקם מתקשים להבחין בין דימוי חיצוני לבין ערך עצמי ומפתחים תלות באישור חברתי, זאת ועוד, החשש מביקורת גורם להם להימנע מהבעת דעה אישית או מהצגת עצמם כפי שהם באמת, לכן, נדרשת מודעות גבוהה כדי לשמור על איזון ולהשתמש ברשת בצורה מבוקרת.

כתבו סיכום בורר בהיקף של 3-5 שורות בסיכומכם כתבו הציגו מהי התופעה המתוארת

בקטע, מהן ההשפעות החיוביות שלה ומהן ההשפעות השליליות.

פרק שלישי- לשון – (15 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות: על שאלה 10 (הפועל, השם ומילות היחס)
או על שאלה 11 (תחביר, שחבור ותקינות)

שאלה 10 הפועל, השם ומילות יחס

א. הפועל (8 נקודות)

לפניכם משפט, ובו פועל מודגש. ענו על שני הסעיפים שאחריו.

התנהגות עצמאית של תלמיד אחד מוסיפה אומץ לאחרים

(1) השורש של הפועל מוסיפה הוא _____

(2) הבניין של הפועל מוסיפה הוא _____

(3) כתבו פועל אחר מאותו השורש בבניין התפעל, על פי המשפט שלפניכם.

כאשר בני נוער יעמדו מול לחץ חברתי בצורה מודעת, _____ להם

ביטחון לקבל החלטות עצמאיות.

(4) גזרת הפועל מוסיפה הוא _____

א. השם (5 נקודות)

לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם יש שם עצם מודגש. ענו על שלושת

הסעיפים (1)-(3) שאחריהם.

- עמידה מול השפעה שלילית דורשת חוזקה נפשית מהמתבגרים.

- במצבים חברתיים בני נוער מחפשים אחיזה בתוך הקבוצה כדי להרגיש שייכות.

- התמודדות עם לחץ חברתי מפתחת חזק של הביטחון העצמי של בני נוער.

1. הקיפו את שם העצם יוצא הדופן מבחינת השורש: _____ (2 נקודות)

2. השורש של שם העצם יוצא הדופן הוא: _____ (1 נקודות)

3. השורש המשותף לשני שמות העצם האחרים הוא: _____ (2 נקודות)

ב. מילות יחס (2 נקודות)

לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם חסרה מילת יחס. השלימו את מילת היחס החסרה בכל משפט.

- (1) לחץ חברתי עלול להשפיע _____ בני נוער שמתקשים לעמוד מול דעת הרוב.
- (2) מתבגרים רבים חווים שינוי _____ התנהגות שלהם בתוך הקבוצה החברתית שלהם.

שאלה 11 תחביר שחבור ותקינות.

א. לפניכם שלושה משפטים. כתבו ליד כל משפט את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, מאוחה (מחובר). (6 נקודות)

- (1) לחץ חברתי משפיע על בני נוער המתקשים לעמוד מול דעת הרוב.....
- (2) בני נוער מתמודדים עם לחצים שונים, אך לעיתים קשה להם לשמור על עצמאות.....
- (3) אם מתבגר בוחר לפעול לפי ערכיו, הוא מסוגל לעמוד מול השפעת הקבוצה.....

ב. במשפטים שבסעיף א מסומנות ארבע מילים. ציינו את תפקיד התחבירי של שלוש מהן. (3 נקודות)

את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו בחרו מן הרשימה שלפניכם: (נושא, נושא, לואי, מושא, נושא מורחב, תיאור, אוגד)

- לחצים: _____
- מסוגל לעמוד: _____
- הקבוצה: _____
- הוא: _____

ג. לפניכם משפט פעיל. כתבו אותו מחדש במבנה סביל. (2 נקודות)
הקבוצה השפיעה על ההחלטות של המתבגרים.

ד. השלימו את מילות הקישור החסרות מן הרשימה: (4 נקודות)

1. המתבגר רצה לשמור על עצמאות, _____ חשש מהתגובה של חבריו.
2. חלק מבני הנוער מציבים גבולות, _____ לא ייפגע הביטחון העצמי שלהם מול הקבוצה.

(כדי ש, מכיוון ש, כאשר, אך)